

Cytisin för tobaksavvänjning - Förslag från Tobaksstoppprojektet

Champix dvs vareniklin är restnoterat sedan länge och det verkar bestå länge. Cytisin via licens kan bli ett mycket bra alternativ i denna situation! Det är liksom vareniklin en partiell nikotinreceptoragonist med liknande resultat vad gäller effekt och biverkningar [1,2]. Halveringstiden är ca fem tim mot vareniklin ca 17 tim. Behandlingstid endast 25 dagar. Rökstopp bör infalla senast dag 5. Läkemedlet cytisin har använts i Östeuropa sedan 70-talet. Kostnaden varierar men t. ex *Tabex*, eller *Desmoxan* via Apoteket AB kostar under 400 kronor, dvs ca en sjättedel jämfört mot *Champix*. (Licenspreparat ger rätt till läkemedelsförmån. Cytisin säljs även som *Asmoken*)

1. *Läkaren* ansöker om licens för *enskild patient* vis *KLAS* på Läkemedelsverkets (LMV) hemsida. Det är lite mer tidskrävande första gången men sen kan man kopiera en gammal ansökan, bara ändra personnummer, namn och telefonnummer vilket tar ca 1 minut. En motivering till licensansökan finns nedan och kan användas som inklipp och modifieras vb.
2. Man måste även skriva ett e-recept. Tips! Be IT avdelningen el motsv. avd. skapa ett s.k. favoritrecept.
3. Informera att patienten snarast kontaktar ett apotek!* Även apoteket ansöker om licens till LMV. Så snart apotekets licensansökan skickats gör LMV en bedömning av läkarens licensansökan - som regel inom några dagar.
4. Sen kan apoteket beställa läkemedlet. Leveransen brukar ta någon månad.
5. *För att minska leveranstiden har man i Örebro kommit överens med ett lokalt apotek (*Sjukhusapoteket Örebro*) om att lagerhålla cytisin. Patienter som beställer därifrån får cytisin snabbt.

Exempel på motivering vid licensansökan: Metoderna för rökavvänjning är verksamma och starkt evidensbaserade. Farmakologisk behandling är en hörnsten vid tobaksavvänjning. Det råder brist på receptbelagda läkemedel för indikationen tobaksavvänjning. Vareniklin (Champix) är restnoterat sedan länge. Patienten har hälsoproblem relaterat till tobaksbruk, har ordnat med beteendestödjande insatser och har motivation att sluta med tobaksbruk. Cytisin är godkänt av Läkemedelsverket men saluförs inte i Sverige. Det har visat ungefär likvärdiga resultat som vareniklin i kliniska prövningar.

Referenser: 1. Courtney RJ, McRobbie H, Tutka P, et al. Effect of Cytisin vs Varenicline on Smoking Cessation: A Randomized Clinical Trial. *Jama* 2021;326(1):56-64. 2. Walker N, Smith B, Barnes J, et al. Cytisin versus varenicline for smoking cessation in New Zealand indigenous Māori: a randomized controlled trial. *Addiction* 2021;116(10):2847-58.

Cytisin (Desmoxan/Tabex) 1,5 mg tabletter

(Förkortad information, tillverkarna ger mer utförlig på engelska eller polska)

Cytisin används för rökavvänjning och minskning av nikotinbegär. Målet är att sluta med nikotinhaltiga produkter permanent, dvs. behandlingen är lämplig endast vid en allvarligt menad rökstoppinsats. Desmoxan påverkar liknande receptorer (mottagare) i hjärnan som vareniklin (Champix). **Cytisin** och Champix har visat ungefär likvärdiga resultat i studier.

Cytisin möjliggör en gradvis minskning av nikotinberoendet genom att lindra abstinenssymptom. *Rökstopp bör infalla senast dag 5.* Fortsatt rökning kan förvärra biverkningarna. Vid behandlingssvikt bör behandlingen avbrytas och kan återupptas efter 2 till 3 månader.

Behandlingstid 25 dagar:

Behandlingsdag	Rekommenderad dosering	Maximal dos per dag
1 - 3	1 Tabl. med 2 timmars mellanrum	6 tabletter
4-12	1 Tabl. med 2,5 timmars mellanrum	5 Tabletter
13-16	1 Tabl. med 4 timmars mellanrum	4 Tabletter
17-20	1 Tabl. med 5 timmars mellanrum	3 Tabletter
21-25	1 Tabl. med 6 timmars mellanrum	2 Tabletter

Tabletten intas med en lämplig mängd vatten

Om du använder mer Desmoxan än du borde

Symtom kan likna nikotinförgiftning (illamående, kräkningar, ökad hjärtfrekvens, variationer i blodtryck, andningsproblem, dimsyn, kramper) sluta då ta **Cytisin**. Vid lindriga besvär kan det räcka att minska dosen och/eller sluta helt med rökning/nikotin. Kontakta läkare eller apotekspersonal om du har ytterligare frågor.

Om du har glömt att ta Cytisin - ta inte en dubbel dos för att kompensera.

Använd inte Cytisin: - vid allergi mot cytisin eller annan ingrediens i läkemedlet; vid instabil angina, nylig hjärtinfarkt, okontrollerad hypertoni, betydande hjärtrymrubbningar, nylig stroke; graviditet; amning.

Försiktighet vid sjukdom i hjärtats kranskärl, hjärtsvikt, hypertoni, tumör i binjuren, åderförkalkning och andra perifera kärlsjukdomar, mag- och tolvfingertarmssår, gastroesofageal refluxsjukdom, överaktiv sköldkörtel, diabetes, schizofreni, njur- och leversvikt. Användning av cytisin vid fortsatt rökning kan leda till förvärrade biverkningar av nikotin.

Om du får några biverkningar, tala med din läkare eller apotekspersonal.

Lista över biverkningar

Mycket vanliga kan påverka mer än 1 användare av 10: förändring i aptit (främst ökad), viktökning, yrsel, irritabilitet, humörförändringar, ångest, ökat blodtryck, muntorrhet, diarré, utslag, trötthet, sömnstörningar (sömlöshet, dåsighet, onormala drömmar, mardrömmar), huvudvärk, ökad hjärtfrekvens, illamående, ändrad smak, halsbränna, förstoppning, kräkningar, buksmärta (särskilt i övre buken), muskelsmärta.

Vanliga kan påverka 1 till 10 användare av 100: koncentrationssvårigheter, långsam hjärtfrekvens, uppblåst buk, "brinnande" tunga, sjukdomskänsla.

Ovanligt påverkar 1 till 10 användare i 1000: känsla av tyngd i huvudet, minskad sexlust, klåda, dyspné (andfåddhet), ökad sputumproduktion, ökad salivation, svettning, minskad elasticitet i huden, trötthet, ökning av serum transaminasnivåer (levervärden).

De flesta av ovanstående biverkningar uppstår i början av behandlingen och försvinner när behandlingen avslutas. Dessa symtom kan också bero helt av rökavvänjningen (abstinenssymptom), och inte behandling med cytisin.

Om du får några biverkningar, tala med din läkare eller apotekspersonal.

Den aktiva substansen är cytisin. En tablett innehåller 1,5 mg cytisin. - Övriga ingredienser är: mannitol, mikrokristallin cellulosa, magnesium stearat, glycerol dibehenate, hypromellose.

www.tobaksstoppsprojektet.org

Visste du att det pågår ett forskningsprojekt som kan öka standarden på svensk tobaksavvänjning!

Det är gratis att ansluta sig och enheten får hjälp med 6 månaders uppföljning.

Standardiserade blanketter och professionell uppföljning ger en objektiv utvärdering och möjlighet att jämföra sina resultat mot riksgenomsnittet (men ingen annan ser enhetens siffror)

Forskningen har starkt fokus på sårbara gruppers tobaksavvänjning

Vill du veta mer om rökstoppsprojektet (inklusive snus och e-cigarett) så kolla www.tobaksstoppsprojektet.org